

Av. Ali Yuşa TURAN

**ULUSLARARASI KORUMA VE
GEÇİCİ KORUMA KAPSAMINDAKİ
YABANCILARIN TÜRKİYE'DE
ÇALIŞMA HAKKI**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XV
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ULUSLARARASI HUKUKTA VE TÜRK HUKUKUNDA ULUSLARARASI KORUMA VE GEÇİCİ KORUMA

I. ULUSLARARASI HUKUKTA ULUSLARARASI KORUMA VE GEÇİCİ KORUMA.....	5
A. Uluslararası Hukukta Uluslararası Koruma.....	5
1. Sığınma Hakkı Kavramı.....	5
2. Terminoloji: Uluslararası Koruma, Mülteci, Sığınmacı, Vatansız, Göçmen.....	8
3. Mülteci ve Sığınmacının Kavramsal İçeriği.....	12
4. Uluslararası Belgelerde Uluslararası Koruma.....	13
a. Global Düzlemde Uluslararası Koruma.....	13
b. Bölgesel Düzlemde Uluslararası Koruma.....	17
5. Mülteci Statüsü Belirleme.....	20

a. Mülteci Statüsünün Kazanılması	22
b. Mülteci Statüsü Dışında Bırakılan Kişiler.....	26
c. Mülteci Statüsünün Sona Ermesi	29
6. Tamamlayıcı Koruma.....	30
a. Global Düzlemde Tamamlayıcı Koruma	31
b. Bölgesel Düzlemde Tamamlayıcı Koruma	35
B. Uluslararası Hukukta Geçici Koruma.....	37
1. Geçici Koruma İle İlgili Kavramsal Çerçeve	37
2. Uluslararası Belgelerde Geçici Koruma	38
a. Global Düzlemde Geçici Koruma	38
b. Bölgesel Düzlemde Geçici Koruma	39
3. Geçici Korumanın Unsurları.....	40
4. Geçici Korumanın Kapsamı	42
II. TÜRK HUKUKUNDA ULUSLARARASI KORUMA VE GEÇİCİ	
KORUMA	43
A. Türk Hukukunda Uluslararası Koruma.....	43
1. Uluslararası Korumanın Anayasal Altyapısı.....	43
2. Uluslararası Korumaya İlişkin Yasal Düzenlemeler	48
3. Uluslararası Koruma Türleri	54
a. Mülteci	55
b. Şartlı Mülteci	56
c. İkincil Koruma Statüsündekiler	59
4. Uluslararası Koruma Kapsamı Dışında Kalacak Yabancılar..	62
5. Uluslararası Korumanın Sona Ermesi ve İptali.....	64
6. Türkiye’de Uluslararası Korumaya Dair Mevcut Durum	66
B. Türk Hukukunda Geçici Koruma	67
1. Türk Hukukunda Geçici Korumanın Yasal Dayanağı	67
2. Mevcut Yasal Düzenlemelere Göre Geçici Koruma.....	68
a. Geçici Koruma Kavramı.....	68
b. Geçici Korumadan Yararlanacak Kişiler	72
c. Geçici Koruma Kapsamı Dışındaki Kişiler.....	74

d. Geçici Koruma Kararının Alınması	76
e. Geçici Korumanın Sona Ermesi	77
3. Suriye’den Gelen Sığınmacıların Hukuki Durumu.....	79
4. Türkiye ile Avrupa Birliği Arasındaki Geri Kabul Antlaşması.....	82

İKİNCİ BÖLÜM

ULUSLARARASI HUKUKTA VE TÜRK HUKUKUNDA YABANCILARIN ÇALIŞMA HAKKI

I. ÇALIŞMA HAKKI.....	85
A. Çalışma Hakkı Kavramı	85
B. Uluslararası Belgelerde Çalışma Hakkı	89
1. BM Sistemi’nde Çalışma Hakkı.....	89
a. Evrensel İnsan Hakları Bildirgesi Kapsamında Çalışma Hakkı	89
b. Uluslararası Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesinde Çalışma Hakkı.....	91
c. Her Türlü Irk Ayrımcılığının Önlenmesine Dair Sözleşme Kapsamında Çalışma Hakkı	94
d. Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Tasfiye Edilmesine Dair Sözleşme Kapsamında Çalışma Hakkı	97
2. ILO Bünyesinde Çalışma Hakkı	99
3. Avrupa Sistemi’nde Çalışma Hakkı	102
C. Türk Hukukunda Çalışma Hakkı	106
1. Türk Hukukunda Çalışma Hakkının Anayasal Zemini	106
2. Uluslararası Belgeler Bakımından Türk Hukukunda Çalışma Hakkı	108
3. Türk Hukukunda Çalışma Hakkının Talep Edilebilirliği ve Korunması.....	111
II. ULUSLARARASI HUKUKTA VE TÜRK HUKUKUNDA YABANCILARIN ÇALIŞMA HAKKI.....	113

A. Uluslararası Hukukta Çalışma Hakkının Yabancılara Tanınması	113
B. Türk Hukukunda Yabancıların Çalışma Hakkı.....	116
1. Türk Hukukunda Yabancıların Çalışma Hakkının Yasal Zemini.....	116
2. Yabancıların Türkiye’de Çalışmaları Bakımından Öngörülen Şartlar.....	118
a. Yabancılara Yasaklanan Meslekler.....	119
b. Çalışma İzni.....	121
c. Çalışma İzni Muafiyeti.....	121
d. Ön İzin	122
3. Çalışma İzni Başvurusu	124
4. Çalışma İzni Türleri.....	125
5. Çalışma İzni Başvurusunun Değerlendirilmesi.....	128
6. Çalışma İzni Başvurusunun Reddi	131
7. Çalışma İzni Verilmesi ve Mahiyeti.....	132
8. Çalışma İzninin Sona Ermesi	134
9. Yabancıların Çalışma İzninin Denetlenmesi	135
10. Yabancıların Çalışma İznine Dair Kararlara İtiraz ve Yargı Yolu.....	136

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ULUSLARARASI HUKUK VE TÜRK HUKUKUNDA ULUSLARARASI KORUMA VE GEÇİCİ KORUMA ALTINDAKİ YABANCILARIN ÇALIŞMA HAKKI

I. ULUSLARARASI HUKUK VE TÜRK HUKUKUNDA ULUSLARARASI KORUMA KAPSAMINDAKİ YABANCILARIN ÇALIŞMA HAKKI.....	137
A. Uluslararası Hukukta Uluslararası Koruma Kapsamındaki Yabancıların Çalışma Hakkı.....	137

1. Uluslararası Koruma Kapsamındaki Yabancıların Hakları	137
2. Uluslararası Koruma Kapsamındaki Yabancıların Çalışma Hakkı	141
B. Türk Hukukunda Uluslararası Koruma Kapsamındaki Yabancıların Çalışma Hakkı.....	147
1. Anayasal Altyapı	147
2. Uluslararası Koruma Kapsamındaki Yabancıların Çalışma Hakkına Dair Yasal Düzenlemeler.....	148
a. Genel Olarak.....	148
b. Mülteci ve İkincil Koruma Statüsü Sahibi Yabancıların Çalışma Hakkı.....	150
(1) Genel Olarak.....	150
(2) Mülteci ve İkincil Koruma Statüsü Sahibi Yabancıların Çalışma Hakkının Sınırlandırılması	152
(3) Mülteci ve İkincil Koruma Statüsü Sahibi Yabancıların Çalışma Hakkının Sona Ermesi.....	154
c. Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi ve Şartlı Mültecilere İlişkin Düzenlemeler	155
(1) Genel Olarak.....	155
(2) Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi ve Şartlı Mültecilerin Çalışma İzni Başvurusu.....	156
(3) Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi ve Şartlı Mültecilerin Çalışma İzni Başvurularının Değerlendirilmesi	161
(4) Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi ve Şartlı Mültecilere Çalışma İzni Verilmesi ve Hükümü	164
(5) Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi ve Şartlı Mültecilerin Çalışma İzni Başvurusunun Reddi.....	167
(6) Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi ve Şartlı Mültecilerin Çalışma Hakkının Sınırlandırılması..	168
(7) Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi ve Şartlı Mültecilerin Çalışma İzninin İptali ve Sona Ermesi	168
d. Uluslararası Koruma Kapsamındaki Yabancıların Çalışma Hakkının Denetimi	170

e. Uluslararası Koruma Kapsamındaki Yabancıların Çalışmasına Dair Mevcut Durum	171
II. ULUSLARARASI HUKUK VE TÜRK HUKUKUNDA GEÇİCİ KORUMA KAPSAMINDAKİ YABANCILARIN ÇALIŞMA HAKKI.....	174
A. Uluslararası Hukukta Geçici Koruma Kapsamındaki Yabancıların Çalışma Hakkı.....	174
1. Geçici Koruma Kapsamındaki Yabancıların Hakları.....	174
2. Geçici Koruma Kapsamındaki Yabancıların Çalışma Hakkı.....	175
B. Türk Hukukunda Geçici Koruma Kapsamındaki Yabancıların Çalışma Hakkı.....	176
1. Yasal Dayanak.....	176
2. Geçici Koruma Kapsamındaki Yabancıların Çalışma Hakkına Dair Düzenlemeler.....	178
a. Geçici Koruma Kapsamındaki Kişilerin Çalışma İzni ve Çalışma İzni Muafiyeti Başvuruları	178
b. Geçici Koruma Kapsamındaki Kişilerin Çalışma İzni Başvurularının Değerlendirilmesi ve Reddi.....	182
c. Geçici Koruma Kapsamındaki Yabancılara Çalışma İzni Verilmesi ve Hükümleri.....	183
d. Geçici Koruma Kapsamındaki Yabancıların Çalışma Hakkının Sınırlandırılması.....	185
e. Geçici Koruma Kapsamındaki Yabancıların Çalışma İzninin İptali ve Sona Ermesi.....	188
3. Suriye'den Gelen Sığınmacıların Çalışmasına Dair Özel Düzenlemeler.....	188
4. Geçici Koruma Kapsamındaki Yabancıların Çalışma Hakkının Denetimi	189
5. Geçici Koruma Kapsamındaki Yabancıların Çalışmasına Dair Mevcut Durum	191
SONUÇ.....	197
KAYNAKÇA/BİBLİYOGRAFYA.....	203